

Симоненко Наталія Олександрівна,
*здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового
інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ*

ПЕРЕХОВУВАННЯ ПІДОЗРЮВАНОГО ВІД ОРГАНІВ СЛІДСТВА ТА СУДУ ЯК ПІДСТАВА ЗУПИНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗГВАЛТУВАННЯ

Основним завданням досудового розслідування згвалтування є забезпечення швидкого розслідування обставин злочину, але виникають ситуації, які перешкоджають безперервному розслідуванню і викликають необхідність зупинення провадження за кримінальним правопорушенням. Однією з підстав зупинення досудового розслідування згвалтування є переховування підозрюваного в згвалтуванні від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та неможливість встановити його місцезнаходження (п.2 ч.1 ст. 280 КПК України).

Відповідно до вимог чинного КПК України, до зупинення досудового розслідування слідчий повинен провести всі слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, виконання яких необхідне та можливе, оскільки після його зупинення проведення слідчих (розшукових) дій не допускається, крім тих, що спрямовані на встановлення місцезнаходження підозрюваного (ч. 2, 5 ст. 280 КПК України) [1]. Отже, потрібно в найкоротші терміни встановити всі обставини, спосіб та час вчинення статевого злочину. Великий розрив у часі між скоєнням згвалтування та початком розслідування істотно ускладнює можливість виявлення злочинця; у процесі проведення першочергових слідчих і негласних слідчих (розшукових) дій, перешкоджає встановленню джерел доказової інформації і кримінальному провадженню, а також дозволяє злочинцю вжити заходів щодо приховання слідів злочину.

Під час проведення першочергових слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій у процесі досудового розслідування згвалтування головна увага має бути приділена пошуку інформації про ознаки зовнішності злочинця; сліди і предмети, залишені на місці злочину, наявні на тілі та одязі злочинця та потерпілої особи; спосіб вчинення злочину. Значна частина такої інформації може бути отримана в ході бесіди з постраждалою особою, в

результаті огляду місця події та освідчування потерпілої особи, а також перевірки раніше засуджених за аналогічні злочини, в результаті взаємодії з психоневрологічними диспансерами, іншими лікувальними закладами та населенням. Ця інформація є вихідною для визначення напрямку подальшого пошуку злочинця та його викриття [3, а 157].

Також обов'язковою умовою зупинення досудового розслідування згвалтування є повідомлення про підозру. Відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства, письмове повідомлення про підозру вручається в день його складання слідчим або прокурором, а у разі неможливості такого вручення після виконання слідчим усіх можливих дій для виклику особи, після чого, вважаючи, що особа належним чином повідомлена про підозру та має статус підозрюваної, слідчий за згодою із прокурором має право зупинити досудове розслідування та оголосити особу в розшук. Після встановлення місця знаходження особи, слідчий повинен вручити останній повідомлення про підозру протягом 24 чотирьох годин [1].

І останньою умовою щодо зупинення досудового розслідування статевого злочину є оголошення розшуку підозрюваного. У законі відсутні строки проведення розшуку підозрюваного за зупиненим кримінальним провадженням. Розшук повинен вестися до моменту виявлення гвалтівника, закриття провадження у зв'язку із закінченням строків давності неможливе, якщо провадження за ним було зупинене у зв'язку з тим, що підозрюваний ухилився від органів досудового розслідування та суду. У таких випадках перебіг строків давності має бути зупинено, і поновлюється він лише за умови затримання підозрюваного або його смерті чи добровільного з'явлення до органів, що здійснюють кримінальне провадження (ч. 2 ст. 49 Кримінального кодексу України) [2].

Досудове розслідування зупиняється вмотивованою постановою прокурора або слідчого за погодженням з прокурором, відомості про що вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Копія постанови надсилається стороні захисту, потерпілому, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, які мають право її оскаржити слідчому судді [2].

У випадку встановлення місцезнаходження підозрюваного зупинене досудове розслідування підлягає відновленню (ч. 1 ст. 282 КПК України). Слідчий, прокурор виносить відповідну вмотивовану постанову, відомості про яку вносяться до ЄРДР [2].

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 4651-УІ. (зі змінами та допов. за станом на 06 черв. 2015 р.). - К., 2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

2. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 25-26. - Ст. 49 (зі змінами та допов. ; за станом на 11 черв. 2015 р.). - К., 2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua>

3. Боголюбова Т. Правовая основа борьбы с насилием / Т. Боголюбова // Достижения и находки: кризисные центры России / отв. ред. Т. Ю. Забелина, Е. В. Израеля. - М. : Пресс-Соло, 1999. - С. 157-162.